

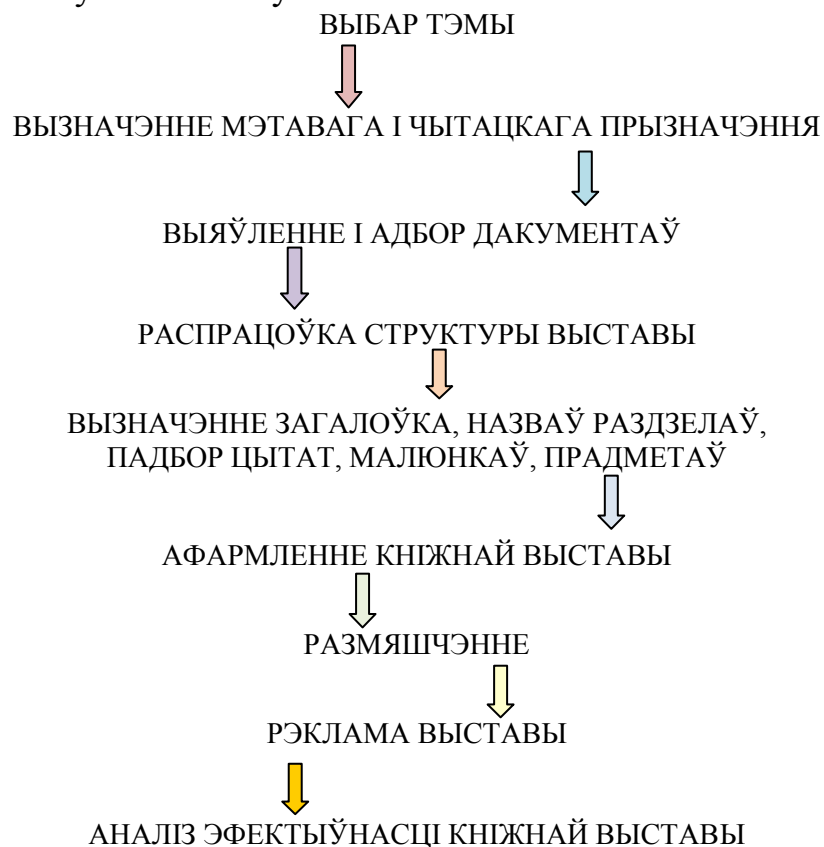
Два волаты – паэзіі, красы
У год адзін падалі галасы.
Радзіму-маці ўславлі яны –
Купала, Колас – слынныя сыны.
Зямлю-матулю родную любілі
І слова беларускае цанілі.
І Беларусь заўжды іх помніць будзе.
Чакаюць іх у кожнай хаце людзі.
Іх кнігі кожным вершам, кожным словам
Сцвярджаюць – будзе вечным наша слова!

У бягучым годзе адзначаецца 140-гадовы юбілей з дня нараджэння класікаў беларускай літаратуры, народных паэтаў Беларусі Янкі Купалы і Якуба Коласа. Іх гістарычная заслуга заключаецца перш за ўсё ў тым, што яны стварылі сапраўдныя шэдэўры нацыянальнага мастацтва і тым самым узнялі беларускую літаратуру да ўзроўню перадавых літаратур свету.

Народныя паэты Беларусі Купала і Колас былі вельмі розныя па творчай манеры: ў кожнага свой голас, стыль, свой непаўторны жыццёвы шлях, чалавечы характар, духоўны свет. У сваіх творах Я. Колас і Я. Купала раскрылі нацыянальны характар, асаблівасці духоўнага складу і жыцця беларусаў, выявілі незвычайную сілу і творчую магутнасць беларускага слова.

Прапануем вашай увазе метадычныя рэкамендацыі па распрацоўцы тэматычнай кніжнай выставы да 140-годдзя з дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа.

Існуе пэўны парадак распрацоўкі і афармлення кніжнай выставы, які складаецца з наступных этапаў:

**Прапануем вашай увазе прыкладны пералік сучасных форм
бібліятэчных выстаў, якія можна выкарыстаць пры падрыхтоўцы
да юбілею класікаў.**

Выстава аднаго аўтара прысвечана пэўнаму пісьменіку ці паэту.

Выстава-біяграфія прадстаўляе біяграфію знакамітых людзей.

Выстава-віктарына прадугледжвае наяўнасць пытанняў віктарыны і экспазіцыю літаратуры, з дапамогай якой чытачу прапануецца адказаць на пытанні гэтай выставы.

Выстава-дэкарацыя з'яўляецца асноўнай дэкарацыяй масавага мерапрыемства ў бібліятэцы. На яе фоне праводзіцца мерапрыемства, з яе бяруцца у ходзе дзеяння кнігі і прадметы, да яе звяртаюцца.

Выстава-знаёмства арганізоўваецца дзеля таго, каб азнаёміць чытачоў з біяграфіяй і творчасцю цікавай асобы.

Выстава-імя арганізоўваецца, каб азнаёміць з гістарычнымі асобамі, паэтамі і пісьменнікамі, літаратурнымі героямі.

Выстава-інсталяцыя – гэта прасторавая кампазіцыя, трохмерная (3D) ілюстрацыя, створаная з кніг, розных матэрыялаў і формаў.

Выстава-інфармацыя – выстава, ў якой даецца максімум інфармацыі па той ці іншай тэме, пытанні.

Выстава-персаналія (партрэт) прысвечана пэўнай асобе, творчасці канкрэтнага чалавека.

Выстава-піраміда “будуецца” ў незвычайнай форме ў выглядзе піраміды. Напрыклад, размяшчаецца партрэт пісьменніка, ніжэй – біяграфія, далей яго творы і ў самым нізе – кнігі пра эпоху, у якой жыў і тварыў аўтар.

Выстава-прагляд нацэлена на актыўнае знаёмства з літаратурай.

Выстава-ўшанаванне (-юбілей, -прызнанне, -прысвячэнне) – выстава, якая змяшчае падборку матэрыялаў пра юбіляра.

Выстава-экспазіцыя – гэта спалучэнне бібліятэчнай і музейнай выставы. Прадметы і рэчы, прадстаўленыя на ёй, спрыяюць больш глыбокаму разуменню і ўспрыманню дакументаў.

Ілюстрацыйна-паэтычная выстава прадугледжвае размяшчэнне на выставе зборнікаў паэзіі, асобных вершаў і ілюстрацый, дапаўняючых і раскрываючых іх сэнс.

Кніжна-ілюстрацыйная экспазіцыя прадугледжвае размяшчэнне раскрытых ілюстраваных кніг пэўнай тэмы, але акцэнт робіцца на ілюстрацыях.

Прапануем вашай увазе назвы кніжных тэматычных выстаў і іх раздзелаў, якія можна выкарыстаць пры арганізацыі масавай работы ў бібліятэках падчас святкавання юбілеяў класікаў:

- “Беларускай паэзіі волат” (Я. Колас)
- “Беларускай песні ўладар” (Я.Колас)
- “Галасы паэтаў Беларусі”
- “Два волаты беларускай літаратуры – Янка Купала і Якуб Колас”
- “Дум уладар – мудры, зямны, незабыўны”
- “Душа народа ў песнях іх жыве”
- “Жыццёвыя дарогі Якуба Коласа”
- “Заўсёды будучь нам свяціць два сонцы – Колас і Купала”
- “З Купалам у сэрцы жывём”
- “З любоўю да народных Песняроў”
- “З песні пачынаецца Купала”
- “Знаёмая мова, чароўны радок” (Я.Купала)
- “Знакавыя постаці Беларусі”
- “Зоркі беларускага небасхілу”
- “Зямлі вялікай галасы”
- “І не змоўкнуць ніколі ў свеце Купалавы словы”
- “І засталася слова ў сэрцы”
- “І сёння з намі Колас і Купала”
- “Іх песня будзе жыць і жыць”
- “Іх песня стала славаю народа”
- “Колас расказвае”
- “Купала і Колас, вы нас гадавалі”
- “Купала і Колас – зямлі вялікай галасы”
- “Купала і Колас – народа душа і голас”
- “Летапісец свайго народа” (Я.Колас)
- “Літаратурная палітра пісьменнікаў-юбіляраў”
- “Ляціць, гучыць Купалаў голас”
- “Мелодыю мовы славянскай я чую”
- “Мне сняцца сны аб Беларусі” (Я.Купала)
- “На кожнай сцяжынцы іх песня і голас”
- “Нам засталася спадчына”
- “Нас слова Купалы і Коласа кліча”
- “Не гасне яго зорка ў небе...” (Я.Колас)
- “Не змоўкне голас Песняроў”
- “Непаўторная творчасць Купалы”
- “Непаўторны талент”
- “Паклон прымі ад нас, пясняр”
- “Пакуль ёсць Купала – будзе народ”
- “Паэт народны – паэт сапраўдны”
- “Паэты Радзімы – Купала і Колас, на кожнай сцяжынцы іх песня і голас”

“Песняры з глыбінь народных”
“Песняры Беларусі сінявокай”
“Песняры беларускай зямлі”
“Пранікнёная песня паэтаў”
“Пясняр народных дум” (Я.Купала)
“Пясняр непаўторны – Я.Купала”
“Пясняр, прарок, чалавек” (Я.Купала)
“Свой талент шчодро аддаў Беларусі”
“Святло нязгаснага слова”
“Слава і гонар беларускай літаратуры”
“Слаўныя сыны зямлі беларускай”
“След яго на зямлі будзе вечна жывы”
“Сцежкамі класікаў”
“Таленавітыя і натхнёныя”
“Твае Песняры, Беларусь!”
“Творчая спадчына Я.Купалы і Я.Коласа”
“У вянок песнярам”
“У гонар беларускіх песняроў”
“У сузор’і геніяў”
“Чараўнік роднага слова”
“Як песня народа – неўміручы наш Колас”
“Янка Купала і Якуб Колас у творчасці пісьменнікаў Піншчыны”
“Яны – зямлі вялікай галасы”

Прыкладны план кніжнай выставы, прымеркаванай да 140-годдзя з дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа

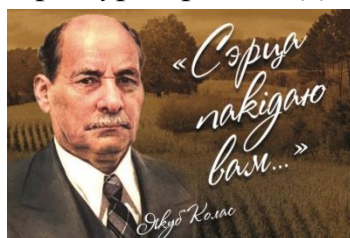

**“ЯНКА КУПАЛА І ЯКУБ
КОЛАС – ПЕСНЯРЫ
БЕЛАРУСКАГА НАРОДА”**

“Творчасць Янкі Купалы і
Якуба Коласа – гэта
тыя вежы, з якіх мы, беларусы, бачым цэлы свет,
і па якіх свет бачыць нас”
В.Шніп

I раздзел: **“Па жыццёвых старонках”**

(літаратура пра жыццёвы шлях Я.Купалы і Я.Коласа)

II раздзел: **“Нам засталася спадчына”**

(творчасць Я.Купалы і Я.Коласа)

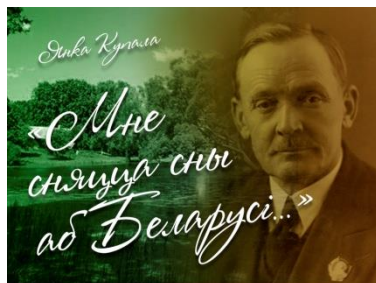
Ад прадзедаў спакон вякоў

Мне засталася спадчына;

Паміж сваіх і чужакоў

Яна мне ласкай матчынай.

Я.Купала

“Добра быць у дарозе, якую ты сам сабе выбіраеш” *Я.Колас*

III раздзел: **“Душа народа ў песнях іх жыве”**

(літаратура аб творчасці Песняроў)

IV раздзел: **“Незабыўным Песнярам Беларусі”**

(Вершы, прысвечаныя Я. Купалу і Я. Коласу)

Купала і Колас...
Раптоўна
Адчуеш свабодна зусім –
Не толькі радком загалоўным –
Ты ўсім абавязаны ім.
Рыгор Семашкевіч

СПІС ЛІТАРАТУРЫ З ФОНДАЎ ДУК “ПІНСКАЯ ГЦБС”

Выданні твораў Якуба Коласа і Янкі Купалы

- Колас, Я. Беларуская зіма : вершы, казкі, апавяданні / [укладанне В. А. Шніпа ; ілюстрацыі Людмілы Зубец]. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2018. – 157, [1] с.
- Колас, Я. Вершы. Паэмы. Апавяданні. Аповесці. Трылогія "На ростанях" / Якуб Колас ; прадмова М. Мушынскага. – Мінск : Мінская фабрыка каляровага друку, 2007. – 1 168 с. – (Бібліятэка Саюза пісьменнікаў Беларусі).
- Колас, Я. Выбраныя творы / Я. Колас. – Мінск : Кнігазбор , 2007. – 720 с. – (Беларускі кнігазбор : Серыя : Мастацкая літаратура).
- Колас, Я. На ростанях : трылогія / Якуб Колас. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2007. – 662 с.
- Колас, Я. Нёманаў дар : апавяданні, аповесць / Якуб Колас. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2003. – 431 с. – (Беларуская проза XX стагоддзя)
- Колас, Я. Новая зямля. Сымон-музыка : паэмы / Якуб Колас. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1986. – 448 с.
- Колас, Я. Мой родны кут... : паэзія / Якуб Колас ; [укладанне і ўступнае слова Р. Барадуліна]. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2000. – 383 с.
- Колас, Я. Песні жалбы ; Казкі жыцця / Якуб Колас. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2007. – 230 с. – (Бібліятэка школьніка).
- Купала, Я. Адвечная песня : вершы і паэмы / Янка Купала. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2001. – 351 с. – (Школьная бібліятэка).
- Купала, Я. Апавяданне ў малюнках / Я. Купала ; мастак У. Сулкоўскі. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2007. – 25 с.
- Купала, Я. Вершы. Паэмы. П'есы / Янка Купала. – Мінск : Харвест, 2007. – 704 с. – (Бібліятэка Саюза пісьменнікаў Беларусі).
- Купала, Я. Выбранае / Янка Купала. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1980. – 224 с.
- Купала, Я. Вясенняя раніца : вершы / Янка Купала. – Мінск : Юнацтва, 1999. – 22 с.
- Купала, Я. Дзівы і чары : вершы / Янка Купала ; [укладальніца А. Спрынчан ; ілюстрацыі В. Макаранкі]. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2017. – [16] с. – (Жывая класіка дзецям).
- Купала, Я. Паўлінка : камедыя ў 2-х актах / Янка Купала. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2006. – 63 с.
- Купала, Я. Паэмы; Драматычныя творы / Янка Купала ; [укладанне А. А. Сляпцовай ; пасляслоўе В. А. Каваленкі ; малюнкi В. П. Шаранговіча]. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1989. – 492, [2] с., [8] л. іл.
- Купала, Я. Паэмы / Я.Купала. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1978. – 192 с.
- Купала, Я. Санеты / Я.Купала. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2002. – 271с.
- Купала, Я. Спадчына : вершы і паэмы / Янка Купала. – Мінск : Юнацтва, 1988. – 349 с.
- Купала, Я. Тутэйшыя : выбраныя творы / Янка Купала. – Мінск : Попурри, 2015. – 266, [2] с. – (Мая беларуская кніга).

Літаратура аб творчасці Янкі Купалы і Якуба Коласа

Адкрыццё – 2018 : зборнік лепшых твораў удзельнікаў літаратурнага конкурсу, прысвечанага 135-годдзю з нагоды нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа / Брэсцкае абласное аддзяленне Саюза пісьменнікаў Беларусі ; [рэдактар-укладальнік Т. А. Дземідовіч]. – Брэст : Альтэрнатыва, 2018. – 45 с.

Александровіч, С. Х. На шырокі прастор; Крыжавыя дарогі : аповесці пра Я. Коласа / С. Х. Александровіч ; [аўтар прадмовы В. С. Драбеня]. – Мінск : Беларусь, 1997. – 607 с., [1] л. партр. – (Школьная бібліятэка).

Жыгоцкі, М. Р. Прыйшоў ў жыццё дзеля нас : нататкі пра лёс і творчасць Якуба Коласа / Мікола Жыгоцкі. – Мінск : Адукацыя і выхаванне, 2015. – 150, [1] с., [4] л., іл.

Зубкоўскі, Б. А. Сцяжынкамі Якуба Коласа : апавяданні / Браніслаў Зубкоўскі ; мастак В. Дударэнка. – Мінск : Літаратура і Мастацтва, 2012. – 88 с.

Навуменка, І. Я. Якуб Колас : нарыс жыцця і творчасці / І. Я. Навуменка. – 2-е выданне са змяненнямі. – Мінск : Народная асвета, 2003. – 208 с.

Трафімчык, А. В. Колас зямлі беларускай : [да 135-годдзя з дня нараджэння Я. Коласа] / А. В. Трафімчык. – Мінск : Народная асвета, 2017. – 143 с. – (Навукоўцы – школе).

Якуб Колас. У думках, у сэрцах, у песнях : успаміны, нарысы, эсэ, прысвечэнні / укладальнік М. Міцкевіч. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2012. – 606 с. – (Жыццё знакамітых людзей Беларусі).

Гніламёдаў, У. В. Янка Купала : жыццё і творчасць / У. В. Гніламёдаў. – Мінск : Беларуская навука, 2002. – 238 с.

Мушынскі, М. І. Свайму часу і вечнасці : зборнік артыкулаў / М. І. Мушынскі ; [укладальнікі Т. Ф. Мушынская, Т. М. Мушынская ; навуковы рэдактар І. В. Саверчанка] ; Нацыянальная акадэмія навук Беларусі, Цэнтр даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры, Інстытут літаратуразнаўства ім. Я. Купалы. – Мінск : Беларуская навука, 2021. – 479, [1] с.

Свой пачэсны пасад : кніга пра Янку Купалу / укладанне і прадмова С. Панізніка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1999. – 334 с. – (Школьная бібліятэка).

Семашкевіч, Р. М. Выпрабаванне любоўю : [пра развіццё беларускай літаратуры і культуры пачатку XX стагоддзя] / Рыгор Семашкевіч. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1982. – 204, [2] с.

Філіповіч, Д. Л. Янка Купала : [для малодшага і сярэдняга школьнага ўзросту] / Д. Л. Філіповіч. – Мінск : Беларуская Энцыклапедыя, 2017. – 67, [4] с. – (Беларуская дзіцячая энцыклапедыя).

Янка Купала. "Мне сняцца сны аб Беларусі..." : успаміны, эсэ, артыкулы, дакументы / укладанне Галіны Шаблінскай. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2012. – 700, [2] с., [24] л. іл. – (Жыццё знакамітых людзей Беларусі).

Чырскі, М. А. Літаратурныя вандроўкі па зямлі Купалы і Коласа / Мікалай Чырскі ; [фота А. П. Дрыбаса і інш.]. – Мінск : Беларусь, 2016. – 229, [2] с.

Артыкулы з перыядычных выданняў

- Белавус, Н. Купалаў ідэал паэта ў вершах-прывячэннях / Наталля Белавус // Роднае слова. – 2015. – № 7. – С. 3 – 6.
- Бобрык, Ж. Песняры народнай душы : творчая майстэрня / Жанна Бобрык, Наталля Віршыч, Антаніна Пашкоўская // Роднае слова. – 2014. – № 8. – С. 50 – 54.
- Весялуха, М. Колас. Назаўжды / Марына Весялуха // Літаратура і мастацтва. – 2015. – 6 лістапада (№ 44). – С. 1, 9.
- Весялуха, М. Якуб Колас: вядомы і невядомы / Марына Весялуха // Звязда. – 2016. – 4 лістапада (№ 214). – С. 3.
- Галоўка, С. Скарбніца Купалавай спадчыны // Беларуская думка. – 2012. – №6. – С. 50 – 56
- Гапоненка, І. Асаблівасці аўтарскага лексікону Янкі Купалы і Якуба Коласа // Роднае слова. – 2012. – №2. – С.36 – 39
- Гаўрош, Н. В. “Няхай родным словам шчасна загорыць наш народ” : вобразнае азначэнне ў Коласавым мастацкім дыскурсе / Ніна Гаўрош // Роднае слова. – 2017. – № 11. – С. 30 – 33.
- Дзітлова, В. “На кожнай сцяжынцы іх песня і голас...” // Бібліятэка прапануе : Раім адзначыць. – 2012. – №5. – С. 10 – 16
- Іванчык, С. Якуб Колас, якога мы не ведаем // Культура. – 2012. – № 46. – 17 лістапада. – С.15
- Лясун, Л. Мастацкая літаратура і гісторыя: метадычныя падыходы да вывучэння твораў на гістарычную тэму : вобраз Янкі Купалы ў вершах беларускіх паэтаў // Роднае слова. – 2007. – № 7. – С. 31–32.

Афарызмы і цытаты Якуба Коласа

“Дарогі, вечныя дарогі!
Няма канца вам, ні супыну;
Вы жывы кожную часіну.
То поўны чараз спадзявання,
То страхаў цёмнага знікання”

“Ніякае багацце людзей не бывае даражэйшым за іх родную мову”

“Няма ў чалавека нічога прыгажэй і даражэй за Радзіму. Чалавек без Радзімы
– бедны чалавек”

“Добра быць у дарозе, якую сам сабе выбіраеш”

“О край мой мілы! Усёй душою
Хачу злучыцца я з табою,
У тваіх палях пазычыць сілу,
У тваёй зямлі сысці ў магілу...”

“А вось, як будзеце вучыцца,
То можна сэнсу і дабіцца”

“Сэнс нашага жыцця – несупынны рух”

“Роднае слова — гэта першая крыніца, праз якую мы пазнаём жыццё і акаляючы нас свет”

Афарызмы і цытаты Янкі Купалы

“Беларус-католік, ці беларус-праваслаўны павінны то помніць, што ў іх адна Бацькаўшчына – Беларусь, адна мова родная – беларуская, адны звычаі і абычаі, адвеку пераданыя з пакалення ў пакаленне”

“Не шукай ты шчасця, долі на чужым, далёкім полі”

“Чалавек з зямлёй зрастаецца, як гэта дрэва: ссячы дрэўца – засохне, адбяры ў чалавека зямлю – згіне”

“Хай толькі асвеціць Вас адна вялікая думка, – аддаць усё для сваёй Бацькаўшчыны, нават жыццё, калі яна Вас да гэтага пакліча”

“Магутнае слова, ты, роднае слова! Са мной ты на яве і ў сне, душу мне затрэсла пагудкаю новай, ты песень наўчыла мяне”

“Ад прадзедаў спакон вякоў
Мне засталася спадчына;
Паміж сваіх і чужакоў
Яна мне ласкай матчынай”

“Заўсёды наперад!
Ніколі назад!”

